

Žilinský samosprávny kraj

Integrovaný územný balíček: Regionálny inovačný a vzdelávací systém Inovácie a vzdelávanie

Komplementárny projekt A1 ku kľúčovému projektu A

A1. Rozvoj prostredia pre inovačne založenú ekonomiku - Katalóg obehového hospodárstva environmentálnych produktov a služieb

Charakteristika nosného projektu:

Katalóg obehového hospodárstva je zoznam environmentálnych materiálov, výrobkov, produktov a riešení v zmysle hierarchie nakladania s odpadmi. Obehové hospodárstvo začína na úplnom začiatku životného cyklu výrobku. Katalóg prináša zoznam environmentálnych inovatívnych výrobkov, produktov a riešení pre aplikáciu v praxi.

Celková úspešnosť projektu/projektov závisí od schopností vyhodnocovať reálne údaje o podieloch spracovaných/zhodnotených odpadov, o hospodárskych a environmentálnych efektoch, inovačnej výkonnosti zúčastnených firiem a pod.

Projekt predpokladá vytvorenie digitálnej platformy ekologických produktov, technológií a služieb regiónu so zameraním na analýzu vstupno - výstupných väzieb medzi využívaním odpadov a ich zhodnotením v ďalšej fáze ich hospodárskeho využívania.

Katalóg je systémovou pomôckou, určenou pre investorov pri príprave zámerov so zreteľom na prechod na Obehové hospodárstvo. Pre investorov, projektantov a verejnosť slúži ako podklad pre výber najvhodnejšieho environmentálneho riešenia v porovnaní s materiálmi, výrobkami, produktmi a riešeniami lineárneho hospodárstva.

Katalóg obehového hospodárstva je metodickým materiálom na regionálnej úrovni.

Katalóg environmentálnych produktov a služieb poskytuje komplexné informácie o ekologických (environmentálne akceptovateľných) produktoch a firmách na trhu. Katalóg obsahuje zoznam environmentálnych materiálov, výrobkov a produktov v zmysle hierarchie nakladania s odpadmi počas celého životného cyklu. V prospech investorov i projektantov je návodom v oblasti projektových návrhov a pre verejných obstarávateľov slúžiť ako poklad pre výber najvhodnejšieho environmentálneho riešenia podľa princípov obehového hospodárstva (cirkulárnej ekonomiky) so stanovením vhodných výberových kritérií. Možnosť využívať a podporovať tvorbu katalógu environmentálnych produktov a služieb, predstavuje nástroj pre podporu transparentného ne-diskriminačného sociálneho a zeleného verejného obstarávania.

Konkurencie schopné a udržateľné hospodárstvo.

Podporou kolaboratívneho hospodárstva sa vytvárajú nové a zaujímavé podnikateľské príležitosti, pracovné miesta a rast. Často zohráva dôležitú úlohu nielen pri zvyšovaní efektívnosti hospodárskeho systému, ale aj pri zaisťovaní jeho sociálnej a environmentálnej udržateľnosti, a umožňuje lepšie rozdelenie zdrojov a aktív, ktoré sú inak nedostatočne využívané, a tým prispieva k prechodu na obehové hospodárstvo.

Na základe Katalógu obehového hospodárstva materiálov, výrobkov, produktov a existujúcich technológií koncových produktov je poskytovaná konzultačná a poradenská činnosť pre investorov, projektantov a verejnosť pri uplatňovaní environmentálnych materiálov, výrobkov, produktov a riešení. Zároveň vykonáva analýzu a hodnotenie zámerov z pohľadu prechodu na obehové hospodárstvo na troch princípoch – ekonomický, environmentálny, sociálny v porovnaní s konvenčným produktom lineárneho hospodárstva. Hodnotenie je podkladom pre environmentálne hodnotenie vo verejnom obstarávaní a verejných súťažiach, ktoré umožňujú hodnotiť komplexné náklady počas životného cyklu LCC/TCO vrátane externalít. Zavedenie kritérií nákladov životného cyklu ukazuje presne na úsporu nákladov na odstraňovanie externalít, čo je rozhodujúce pre ponuky ekologických produktov vo verejných obstarávaní a súťažiach.

Revidovanie princípov a kritérií efektívnosti zeleného a sociálne zodpovedného verejného obstarávania.

Uplatňovanie zeleného a sociálne zodpovedného verejného obstarávania a verejných súťaží sa stáva súčasťou environmentálneho a sociálne zodpovedného prístupu na všetkých úrovniach modelu Quintuple Helix. Environmentálne hodnoty sú stanovené na základe analýzy životného cyklu LCA pre výrobky, produkty a služby. V kontexte zavádzania princípov obehového hospodárstva vo verejnom obstarávaní revidujeme pravidlo Hodnota za peniaze (Value for money) pri posudzovaní efektívnosti investícií na pravidlo **Peniaze pre hodnotu (Money for value)**, kedy hodnota výrobkov, služieb a stavieb je stanovená podľa metodiky hodnotenia nákladov životného cyklu LCC, ktorá umožňuje transparentne vyhodnotiť environmentálne a sociálne dopady projektov i produktov na región a obyvateľa.

V celom cykle príprava, hodnotenie, realizácia projektov verejného obstarávania aplikovať koncepciu environmentálneho hodnotenia, podľa nákladov životného cyklu (Life cycle cost LCC). Najvhodnejším sa javí implementácia podľa normy ISO 20400 v zmysle § 44 ods. 4 Zákona 343/2015 Z.z. o verejnom obstarávaní ako aj smernice EU EP 2014/24/EÚ čl. 92 a čl. 94.

Očakávaný prínos/ukazovatele výstupu:

Digitálny katalóg ekologických produktov, technológií a služieb regiónu:

- umožní analýzu vstupno - výstupných väzieb medzi využívaním odpadov a ich zhodnotením v ďalšej fáze ich hospodárskeho využívania;
- poskytne komplexné informácie o ekologických produktoch a firmách na trhu, ktoré spĺňajú kritériá environmentálneho hodnotenie podľa OH;
- bude obsahovať zoznam environmentálnych materiálov, výrobkov a produktov v zmysle hierarchie nakladania s odpadmi počas celého životného cyklu „od kolísky po hrob“;
- umožní špecifikovať alternatívne náklady (oportunity cost) stratenej príležitosti a nákladov, ktoré sú mimoriadne dôležité pre správne rozhodovanie pri udržateľnosti financovania technológie a produkcie zákazníka,
- umožní vyjadriť cenu nových inovatívnych produktov vo všetkých súvislostiach (kvalita, ekologické dopady, ekodizajn) počas životného cyklu v prepočte na jednotku produkcie.

*Práve efektívne zavádzanie inovatívnych a ekodizajnových výrobkov, riešení, certifikačných systémov a ich využívanie v rozhodovacích procesoch napomáha rozhodovaniu v územnom plánovaní regiónu. Je potrebné mať na zreteli, že rozhodnutie o vymedzení riešeného územia koncepcie alebo plánu územného rozvoja regiónu je vecou **obstarávateľa**. Práve územný plán regiónu stanovuje priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia regiónu, štruktúru a smery rozvoja osídlenia, výroby, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, požiadavky na účelné a hospodárne využitie územia kraja, vymedzenie plôch a koridorov nad miestneho významu a stanovenie požiadaviek na ich využitie najmä plochy a koridory verejného technického vybavenia územia, rozvojové priority regiónu stanovené na základe optimálnej štruktúry hospodárskeho rozvoja regiónu, organizáciu a územné rezervy pre investície a rozvojové plochy celoštátneho a regionálneho významu, socio-ekologickú a ekonomickú klasifikáciu jednotlivých častí regiónu a odporúčania priorít pre ich dlhodobý rozvoj, požiadavky na ochranu prírody, životného prostredia, zásady využívania prírodných zdrojov, požiadavka na rozvoj a ochranu kultúrno-historického dedičstva relevantnú regionálnej úrovni.*

Hodnotenie a certifikácia podľa zásad obehového hospodárstva

Vhodné využitie dostupných certifikačných systémov a ich zásad pri hodnotení zámerov, predstavuje efektívny nástroj posudzovania v oblasti regionálneho rozvoja. Certifikácia zohľadňujúca zásady obehového hospodárstva podporuje také systémy kvality, ktoré sa dokážu udržateľným spôsobom prispôsobiť požiadavkám regionálneho rozvoja. Práve požiadavky kladené na znížovanie uhlíkovej stopy smerom ku dekarbonizácii, si vyžadujú certifikáciu už na začiatku tvorby projektovej dokumentácie, či dizajnu produktu. Práve tieto systémy sú efektívnym nástrojom poskytovania finančných prostriedkov v súlade so zásadami NUS, obehového hospodárstva i environmentálneho rozvoja územia.

Hodnotením a certifikáciou investičného zámeru získa investor efektívne financovanie bez legislatívnych a časových prieťahov. Hodnota investície s environmentálnym, sociálnym a ekonomickým dopadom, vrátane prevádzkových nákladov v zmysle platnej legislatívy udržateľného rozvoja sa zvýši úmerne so skrátením a zjednodušením procesov prípravy, výstavby a uvedenia do prevádzky. Legislatívne konania prebehnú bez negatívnych vstupov posudzovania zámeru zo strany štátnej a verejnej správy, účastníkov konania, dotknutých orgánov a verejnosti, čo je jeden z hlavných prínosov hodnotenia a certifikácie.

- A)** Environmentálna hodnota zámeru /stavby - z pohľadu dopadov na životné prostredie:
1. Environmentálne hodnotenie dopadov stavby (zámeru) na krajinu a obývatel'né prostredie obyvateľa
  2. Environmentálne hodnotenie stavby (budovy)
  3. Environmentálne hodnotenie výrobkov a produktov
- B)** Sociálna hodnota zámeru z pohľadu sociálnych dopadov v regióne
1. Vplyv investície na ekonomickú návratnosť pre región pre spravodlivé pracovné prostredie
    - a/ zamestnanosť v regióne
    - b/ regionálne produkty
  2. Pomer príjmov a výdavkov sociálne spravodlivého pracovného prostredia
  3. Environmentálne hodnotenie pohody vnútorného prostredia budov.
- C)** Ekonomická hodnota zámeru z pohľadu dopadov na investora
1. Investičná časť vrátane prípravy
  2. Prevádzkové náklady po dobu životnosti
  3. Likvidita po ukončení životnosti
    - a) Identifikácia materiálov a súčastí
    - b) Špecifikácia materiálov
  4. Udržateľnosť zamestnanosti

Využívanie certifikácie dostupných systémov pomáha samosprávam, regionálnym projektantom a vývojárom efektívne rozhodnúť o každom ďalšom plánovaní a rozvoji územia. Zároveň predstavujú komplexný nástroj, ktorý skĺbi požiadavky strategického plánovania v území tak, aby boli zohľadnené environmentálne, energetické, klimatické, socio-ekologické a ekonomické potreby regiónu, pri zachovaní udržateľného rozvoja a hospodárskeho rastu.

Nositeľ projektu: Národná recyklačná agentúra Slovensko, o.z.

Partneri projektu: samospráva kraja, podnikateľské subjekty technologické spoločnosti, vedecko – výskumné a vzdelávacie organizácie formou inovatívneho modelu Quintuple Helix

Územie realizácie projektu: Samosprávny kraj

Predpokladaná celková alokácia: 450 tis. EUR bez DPH

Indikatívne operácie pre A1:

- Poradenstvo pre prechod na obehové hospodárstvo
- Hodnotenie a certifikácia
- Vývoj a prevádzka internetového interaktívneho katalógu ekologických produktov, technológií a služieb regiónu
- Vývoj softvérovej aplikácie pre zber, analýzu a environmentálne hodnotenie produktov a projektov

Príslušný politický cieľ	CIEĽ POLITIKY 2 – INTELIGENTNEJŠIA EURÓPA – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva
Príslušný špecifický cieľ	1.3 Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií, 1.3.1 Podpora malého a stredného podnikania
Príslušná priorita Integrovanej územnej stratégie	Priorita 2. - Inovácie a vzdelávanie
Príslušný špecifický cieľ Integrovanej územnej stratégie	Strategický cieľ 2. 1: Rozvoj prostredia pre inovačne založenú ekonomiku

Vo Zvolene, 23.02.2021